

NAPREJ

Glasilno jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 81.

V Ljubljani, sreda dne 10. aprila 1918.

Leto II.

Skrb za kruh in igračkanje s prehrano.

V veliki zmoti bi bil, kdor bi bil pričakoval dru-
gače, kakor da vsi tisti, ki so odgovorni za ljudsko
prehrano v Avstriji, sedaj žrtvujejo cele dneve in pre-
čujejo noči, da prebrskajo vse zaloge ter spravijo vse
mogoče na dan, samo da se 17 in pol milijona nepre-
skibljanih prebivalcev do nove žetve. Strašno preteča sila
in neprestana bojazen, da bi nam krščanskim ljudem
vsakdanji kruh po evangeliju v resnici utegnil zmanj-
kati za več tednov, ne dopuščata, da bi se pečali z ide-
jami, razpravljali o načrtih in delali poizkuse. Očividno
so sedaj vsi poizkusi odveč. Vsak pameten človek
videva, da se bo prihodnjo jesen, ko bomo zopet želi,
položaj tako izpremenil, da se bomo mogli in morali
nanovo urečiti. Ako ostane mir in trgovska svoboda na
vzhodu, tedaj bosta Rumunija in Ukrajina zopet obde-
lani, in bodo nastopile popolnoma drugačne možnosti
kakor doselej. Danes se poznamo niti tistega »če«,
niti množine teh dovozov, zaradi tega se kak gospo-
darski načrt za zimo 1918 in 1919 nikakor ne da do-
ločiti. Za zgodnjo sponlad in poletje 1918 pa je vsak
načrt itak preprozen. Kdor bi v takih razmerah ne mi-
slil, da državni prehranjevalni ustroj glede na raz-
pravljanje o samih načrtih je kot času neprimerno
oleptanje?

Resnica je, da ne vemo v dnevnih vprašanih ni-
kakešne pomoči, zato nam ne pomaga, ako se pehamo
za rešujočimi idejami, oglešimo s tem pa lastno sva-
rečo vest in varamo tudi lastno bojazen.

Zaenkrat ni nobenega sredstva, kakor da poiščemo
to, kar je tukaj. Več kot deset milijonov samoprehr-
nevalcev je do srede septembra preskrbljenih, 17 in
pol milijona pa niti za osem dni, Ogrska odpoveduje in
Ukrajina je daleč. Očividno se izognemo katastrofi, ako
se samoprehranjevalcem to, kar so si nakupili za
mesec julij in september, odvzame in pozneje z ukra-
jinskimi in rumunskimi dovozi nadomesti. Do julija
dospo ti dovozi gotovo semkaj. Vlada je v polni meri
odgovorna, da ne bodo eni od lakote pomrli v aprilu,
dočim so drugi preskrbljeni do septembra. Da se ne
delajo čudeži, je ne more nikakor odvezati odgovornosti,
razen če že po katerikoli poti hoče to, kar je zunaj v
lastni državi nakupljenega, spraviti v mesta in industrijske
kraje. V ta namen naj si uredi vse svoje misljenje
in dejanje.

Kmetovalci so namreč že vse, kar so imeli čez last-
no potrebo, oddali, v kolikor namreč poizvedovalni
stroj deluje. O kakem preostanku bi bilo težko govoriti,
zato bi mogli le od lastne potrebe odstopiti zadnjo čet-
rtinko, seveda da se jim povrne. Nikjer drugje ni najti
izhoda, ki bi nas rešil, dokler ne dospo dovozi z
vzhoda.

Ko smo zvedeli za resnični položaj naših žitnic,
oglejmo si, s čim si na višjih mestih preganjajo čas.
Profesor Sedlmayer je pod zaglavjem »Moj sistem« iz-
delal načrt, katerega se poslužujejo gospodje pri pre-

hranjevalnem svetu in v zasedenem ozemju Poljske.
Star je že približno tri leta. Razložek med obstoječim
in nasvetovanim sistemom je naslednji:

Danes je vse požeto žito zaseženo — kmet si sme
obdržati le, kar potrebuje za lastno porabo in za seme,
ovseno moko in otrobe. Sedlmayer pa zahteva, da bi
kmet oddajal 250 kg od obdelanega hektarja kot davek
v blagu, z ostankom sme sam razpolagati, ga zavžiti,
pokrmiti, prodati ali kamor hoče djati.

Kako more Sedlmayer priti do te omejitve? Ra-
čuna, da se »njegov« sistem izvede enakomerno po
Ogrskem in v Avstriji! Kdor pozna križev pot naših
pogajanj z Ogrsko iz lastne izkušnje, mora to sprejetje
smatrati za otroško.

Po Sedlmayerju naj bi vsak hektar oddajal dolo-
čeno blago; potemtakem vračunava mehanično hektarje,
izpregleda po njih zvezo v gospodarskem obratu in s
kmetom. Od dveh kajzarjev enakih kmetij preživlja
eden družino s petimi osebami, drugi z dvema osebama.
Ena družina nima ničesar jesti, drugi pa živež preostala.
Toda idimo dalje! Povprečna kmetija služi se vedno
bolj samoprehrani in preživlja na isti površini do se-
demkrat toliko ljudi kakor veliko posestvo, ki povečjem
prideluje za trg in si pomaga le z dnarji. Zemljiški
posestniki z žitnimi polji morejo lažji oddati štiri-
do sedemkrat toliko žita, kakor mali kmetovalci od iste
površine zemlje. Ta okoliščina deloma tudi pojasnjuje,
zakaj Rumunija pridelala toliko pšenice. Predlog Sedl-
mayerjev prinaša kričečo predpravo veleposestvu,
toda bil bi sploh polom naših zalog. Po Sedlmayerju bi
mnogi manjši kmetje ne imeli ničesar jesti, dočim bi
vleposestniki prosto trgovali s štirikratnim ali šestkrat-
nim preostankom!

Da je ta načrt nepriljubljen, za to ni treba poseb-
nega upogleda. Razlaganje tega sistema pa je sedaj
najlhubše zapravljanje časa naših vladnih krogov.

Drugi razložek v obeh sistemih je v tem: Ker kme-
tovalec mora dandanes oddati vse, kar ne potrebuje za
dom in gospodarstvo, žita v prosti trgovini sploh ni na
razpolago, kvečjemu v tihotapstvu, in žitne cene do-
loča država. Sedlmayer pa hoče za preostanek glede
naturalne oddaje trgovini in cenam prosto pot. Dr-
žavna moka se tedaj oddaja po sedanjih cenah, pač le
manj imovitim; prosta moka bi potemtakem dosegla
petero, desetero in celo dvajseto ceno.

Zopet se preže možnosti. Prvič bi se morala moka
oddajati manj imovitim po vsem državnem ozemlju z
izključitvijo vsake zasebne roke, tedaj popolnoma na-
novno organizirati, sicer bi prosta moka ob splošnem po-
manjkanju zakona takoj poskočila za več sto odstotkov.
Drugič bi bilo šele treba uvesti legitimno zasebno sadno
in močno trgovino, kajti cela nekdanja številna tropa
sadih prekupčevalcev, potnikov, zastopnikov, mlinov
itd. je morala tekom zadnjih treh let že davno spreme-
niti svoj poklic. Drug sistem bi se mogel zadosno raz-
viti šele po dolgih pripravah.

Ob teh pomanjkljivih možnostih pridemo do napačne
konečne posledice: Sedlmayer meni, da bo prišlo vsled
proste trgovine mnogo več žita v promet. Presenetljiva

zmota! Vladajoče cene živine in mesa na eni strani, za
obdelovanje kmetij usodno zmanjšano stanje živine na
drugi strani bi predpisovali vsakemu kmetovalcu, da
pokrmi kolikor največ mogoče pridelkov, in s tem na-
polni hleve ter dobi potrebni gnoj. Tako bi največ ko-
ristil zemlji in si prslužil mnogo denarja. Same na sebi
koristne stvari, katere pa bi država z lakotnim tifusom
in umiranjem mas drago plačala na vseh koncih in
krajih.

Razni glasovi.

V Celovcu, aprila mesca 1918.

Včeraj je bila velikonočna nedelja; sijalo je spo-
mladansko solnce, ali od morja je pihljal mrzel veter.
Dolgi čas sili človeka, da poišče razvedrila. Tako sva
se tudi midva s prijateljem T. ob popoldanskih urah
napotila proti Celovškemu jezeru, ki je priljubljeno
zletišče celovškega občinstva. Preden sva dospela do
pomola, sva si zaželela kaj okrepčila; ustavila sva se
v prvi bližnji gostilni, kjer sva dobila tudi znanca, ki
je že srkal belo kavo. »Pa še midva naročiva belo ka-
vo,« reče prijatelju. »Da, da, belo kavo naročita, je
izvrstna, ali...« nama smehljaje svetuje znanec.
»Kaj, ali?«

Ko nama natakarica prinese kavo, konstatirava,
da je skoraj brez sladkorja. »Posledica vojne, moj dra-
gi,« mi našepne prijatelj T., toda previden mož je, seže
z roko v žep in privleče nekaj v papirju zavitega: bil
je sladkor. Zopet smo rešeni! »Kje pa dobiš sladkor?«
vprašam prijatelja. »Pri dobrih ljudeh se vse dobi,« me
zavrne. Več pa ne izvlečem iz njega.

Ko sva popila kavo, sva šla do pomola. Tam je bilo
vse polno občinstva vseh razredov. Toda največ je še
bilo žensk in vojakov. Po jezeru so vesljale mlade
gospice v sprenstvu elegantno oblečenih »antifonir-
jev«. Opazila sva tudi, da je Stürgkhova doba minila
ter da uživamo nekaj več svobode; zakaj, popolnoma
svobodno so hodili okoli tudi lepo oblečeni ruski ujet-
niki, tam zopet gruče italijanskih ujetnikov, med kate-
rimi je bil po en naš vojak, seveda ne s puško na rami,
marveč le za... parado.

Ura je bila šest, treba odriniti. Vrnila sva se z
električno železnico. Na postaji »Lend« sta vstopila v
voz civilno oblečeni mladenič in preprosti vojak. Bila
sta židane vojne, aji prepevala nista narodnih pesmi,
marveč živahno sta se razgovarjala o današnjem polo-
žaju siromašnega ljudstva. hi ker sta govorila o kapita-
lizmu, tudi nista zanolčala socializma. V vozu se na-
hajajoča gospoda ju je ogledovala začudeno, ker je
takšna govoriča v Celovcu nenavadna, a reči se jima ni
upal nihče nič. Slednjič nam je deklamiral mladeničev
prijatelj pesem, ki danes práv dobro karakterizira čut
avstrijskih narodov. Z zanosom je govoril:

Wir kämpfen nicht für's Vaterland,
Wir kämpfen nicht für Gott.
Wir kämpfen nur für unser Recht
Und für größ'res Stück Brot.

LISTEK.

Dr. H. Tuma:

„Demokracija“ in demo- kratizacija.

»Demokratizacija družabnega in držav-
nega ustroja je oram cilj.«

Demokracija je kakor aristokracija le
oblika državne tvorbe — zato ne more biti
daljši ali zadnji cilj. Demokratizacija je pot k
demokraciji — zato ne more biti konec poti —
Demokracija je ljudovlada, samovlada ljud-
stva. Kaj je ljudstvo? Dana enota sožitja ljudi
v gotovem času in na gotovem prostoru. Enota
je vselej abstraktna — istina je le raznolikost
diferenciranih ljudi v sremljenju po integraciji.
Ljudstvo kot historični produkt v vezani enoti
države diferencirano je v stanovih, ljudstvo
kot produkt splošnega gospodarskega razvoja
kot produkt diferencirano je v razredu delavca-producenta
in gospoda-kapitalista. Demokracija — ljud-

vlada je konkretno mogoča le v sporazumu
med stanovni vezane državne emote s prizna-
vanjem predpravic posedujočih stanov in nu-
nosti meznega razmerja podrejenega delav-
stva. To je meščanska politična demokracija.
Temu nasproti stoji socialna demokracija, vla-
da ljudstva kot delavca-producenta, proti gos-
poda-kapitalistu, izključevaje vse predprave
in vsako nadvlado posedujočega razreda ter
historično pridobljene premoči in nadvlasti. Ta
proletarska socialna demokracija je bližji cilj
socialdemokracije kot stranke v svrhu pribor-
itve državne moči.

Socializem je več nego politična pot in
taktika, socializem je na čustvenem dnu vera
in sremljenje v človeško blaginjo — smer in
cilj obenem, socializem pa je tudi realno gibanje
ljudskih, mas v boju za politično, gospodarsko,
socialno in kulturno svobodo.

Socialna demokracija je toraj sredstvo so-
cializma, zato tudi socializem ne more biti
»življenjski nazor modernega človeka, ki se
priznava k demokratizmu v gospodarskem in
političnem življenju posameznika, rodbin, raz-
redov, narodov, vse človeške družbe. Svetov-

no naziranje (nazor Ansicht, naziranje An-
schauung, toraj »smo tega nazora«, to je moje
svetovno naziranje) je plod visoko razvitega
kulturnega človeka, svetovno naziranje je
sremljenje posameznika k harmoniji njegovih
vierskih, etičnih in političnih načel — har-
monija od nikogar še dosežena, od nikogar še
povedana! Življenjski nazor (Lebens-Ansicht)
pa je nekaj negotovega, poljočega ali mehanti-
čno priučnega in privzgojenega ali rezultat
življenjske poti posameznika.

»Demokracija« ima pač v mislih svetovno
naziranje kulturnega človeka. Ujedinjenje v
svetovnem naziranju v sožitju kulturnih ljudi
— pa je le postulat, katerega postavlja manjši-
na razumnikov ali posamezni genij. Svetovno
naziranje je tako abstraktno krščanstvo, bu-
dizem in različni — izmi. Vidno in pojmljivo
postane svetovno naziranje šele po dani obliki
— kakor postane vidno vsako gibanje in živ-
ljenje, sremljenje in mišljenje šele v obliki in
besedi, programu in dogmi. Tudi socializem to-
raj ne more stopiti drugače v življenje, nego v
gotovi obliki in po konkretnem nosilcu — ka-
kor je krščanstvo konkretno mogoče le v ve-

(Ne borimo se za domovino,
Ne borimo se za boga.
Borimo se le za svoje pravo
in za kruha večji kos.

Gospica, ki je stala poleg njega z lepo vezano knjigo v rokah, ga je pogledala in se mu prijazno nasmejala. Ta smehljaj je najbrž pomenil, da ji je vseč ona pesmica. Čegava hči je bila ona gospica, mi ni znano. V tem smo dospeli v mesto. Ko sva s prijateljem stopila z električnega voza, me prijatelj T. nagovori: »Vidiš, pa pravijo, da so le Slovenci in Italijani slabi patrijoti.

Se eno naj omenim, in sicer da imamo tu v Celovcu dva lista, ki pridno tekmujeta v pisavi proti socialnodemokratski stranki: »Freie Stimmen« in »Kärntner Tagblatt«. Ker se v tem oba skušata, se res več ne spominjam, kateri je oni teden prinesel članek, v katerem je proslavljal nemškega Scheidemanna in njegovo stranko, ker je tako patriotično glasovala za 15 milijard vojnih kreditov, dočim so naši avstrijski nemški socialni demokrati glasovali proti šestim milijardam. To je po mnenju imenovanega lista nezaslišan greh proti avstrijskemu patriotizmu, ker Avstrija enako kot Nemčija vodita obrambni boj proti trdovratnim našim nasprotnikom. Zato pa bi bila sveta dolžnost tudi kluba avstrijskih nemških socialnih demokratov, da bi se bili ravnali po zgledu Scheidemanna in njegove stranke. To je seveda mnenje naših nemških patriotov, dočim smo mi in z nami tudi nemški delavci povsem drugačnega mnenja. V. K.

Politični pregled.

= Naša prehrana. Poslovalnica štajerskih poslancev na Dunaju razglašuje v graških listih: Vsled ponovnih vestij, da so baje prispele iz Ukrajine večje množine živil v Avstrijo, je poslovalnica na poklicanem mestu vprašala, je-li so te vesti resnične. Odgovor se je glasil, da od večjih množin poslanih živil na uradnih mestih ni ničesar znano. Prihajajo pač manjše pošiljave, ki pa za prehrano Avstrije ne pridejo v poštev, a večjih množin pred mesecem junijem ni pričakovati. Poslovalnica vsled tega svari pred optimističnimi nadami. Dobava živil iz Ukrajine je naletela na razne ovire, ki še niso premagane. Obžalovati je, a povedati se mora resnica, da bo prehrana v bližnji bodočnosti še zelo pomanjkljiva.

= Bosenski politiki na Dunaju. Bosenski politiki Dimović, dr. Sunarić, Bašagić in Arnavtović so dospeli na Dunaj, kjer razpravljajo z ministri o prehrani ljudstva v Bosni in Hercegovini. Ministri obečajo pomoč. Sliši se tudi, da je boravek teh politikov na Dunaju v zvezi s pripravami za novo ureditev državopravnega položaja Bosne in Hercegovine v monarhiji. — »Slovenskemu Narodu« se poroča iz Zagreba, da stojimo tik pred senzacionalno državno-pravno premembo Bosne: tej naši deželi da se hoče oktroirati nova ustava, v tesni državno-pravni zvezi z Ogrsko, h kateri bi odslej Bosna pripadala na podoben način kakor Hrvatska. Govori se celo že o datumu te premembe, ki da se proglasi baje dne 11. aprila.

= Klub čeških socialističnih poslancev? V krogih nove češke socialistične stranke, ki je sestavljena iz socialnih demokratov in narodnih socialistov, se pojavlja tendenca, naj bi se vsi češki socialistični državni poslanci združili v enoten klub. Če se to zgodi, bo zgrabil češki državnopravni klub mnogo članov in češki so-

cialistični klub postane za češkimi agrarci najmočnejši klub v Češkem svazu.

= Ogrska vlada in volilna reforma. Dvoje vodi madžarske politike pri razpravljanju vprašanja o volilni reformi: korist madžarskega naroda na škodo nemadžarskih in posebno vpoštevanje madžarske plemenitaške in birokratske družbe. Najbolj daleč od demokratičnih načel je pri tem Tiszova stranka, ki bi sicer najraje potlačila vsakršno gibanje za volilno reformo, a se splošni ljudski zahtevi ne more več ustavljati. Na eni strani naj imajo koristi od te reforme le Madžari, na drugi pa zopet le kapitalistični močniki — in to je politika, ki ugaja tudi ministru Czerninu, zato je tako navdušen za svoje zavezniške prijatelje onkraj Litve. Iz Budimpešte poročajo uradno: Člani kabineta v ministrskem svetu so prišli glede načina, kako naj rešijo vprašanje o volilni reformi in glede njene vsebine do popolnega soglasja. S tem morajo utihnuti seveda vse govornice in poskusi, ki hočejo vedno imeti nasprotstva med člani kabineta. Zakonsko osnovo o volilni pravici je sprejel ves kabinet soglasno. Manj uradno poročilo pa pravi, da hoče revidirati vlada Tisz na ljubo ponovno vprašanje o volilni pravici, torej pohabiti hoče že tako klaverno volilno reformo. In v zvezi s temi Madžari koraka grof Czernin proti »veleizdajalcem« v Avstriji!

= Internacionalni ženski dan v inozemstvu. V nekaterih deželah inozemstva so se vršili meseca marca internacionalni ženski dnevi; v kakem obsegu in s kakšnim uspehom, nam danes še ni znano; gotovo pa je, da je bilo povsod dovelj razumevanja in gibanja za žensko vprašanje in za ženske shode. V splošnem se je poudarjalo na vseh teh »ženskih dnevih« zahteva po enakopravnosti žene z možem, željo po splošnem in trajnem miru, ki ga hoče vbo doče ravno žena varovati, in prepričati, da se še kdaj ponovijo grozote vojne. S svojo miroljubno naravo bo vplivala v javnem življenju ne le na javno mnenje, temveč tudi na odločitve državnike in korporacije. Ženski dnevi so se vršili na Finskem, v Švici (najmanj v 45 krajih), dalje tudi v Bulgariji in na Holandskem.

= Bolgarsko sobranje je v soboto v tretjem čitanju odobrilo kredit dveh milijard za poravnanje bolgarskih vojnih troškov do 1. aprila 1918.

= Varšavska policija grozi mestu s prepovedjo uvoza. Varšavski magistrat do sedaj še ni izplačal globo 250.000 mark, ki jo je mestu naložila nemška uprava zaradi demonstracij, ki so se vršile v Varšavi dne 14. februarja kmalu po razglasu mirovnega sklepa z Ukrajino. Ker magistrat kljub opominu še ni plačal globe, je obvestil nemški cesarski policijski ravnatelj mestni magistrat, da bodo ustavile okupacijske oblasti uvoz, ki je namenjen mestu in tako poravnale naloženo globo.

= Bivši car v Uralu. Petrograška brzojavna agentura poroča: Vsled dogodkov na daljnem Vzhodu je vlada ruske republike sklenila, prepeljati rodbino bivšega cara v neko uralsko mesto.

= Nove reforme v Rumuniji. General Avarescu je ustanovil, kakor je že znano, v Jašu novo politično stranko, kateri meni, da bo ostal na čelu tudi še po vojni. Program nove ljudske stranke je naslednji: Neomejena udeležitev onega ustavnega člena, ki pravi, da izhaja vsa državna moč iz naroda, in da more določati to

moč le državna ustava; ugotoviti je treba, kdo nosi odgovornost za nesrečo, ki je zadela Rumunijo, in sicer na eni strani zato, da bodo nosili tisti, ki so to zakrivali tudi posledice, in na drugi strani, da se ne bo več zgodilo, da bi ostala odgovornost le prazna beseda; slednjič poljedelske, volilne in upravne reforme. Največji Avarescujev nasprotnik v Moldaviji je bivši ministrski predsednik Bratianu, dasi se zavzema liberalna stranka, ki ji je šef, dosledno za te nove reforme.

= Stališče Clemenceaujevo. Brzojavna unija poroča iz Geneve: Stališče Clemenceaujevo je vsled ustanovitve nove stranke Coalition republicaine zelo otežkočeno. Posebno pomenljivo je, da program nove stranke niti z besedico ne omenja Alzacije-Lorene. Program napada vladno stranko in je povzročil nove aretacije propagatorjev miru.

= Nova politična stranka v Franciji. V Franciji se je ustanovila nova politična stranka, ki je te dni razglasila svoj manifest. Novo ustanovljena republikanska koalicija pravi v svojem manifestu: V zadnjih štirih letih so diplomati dokazali, da niso kos svoji nalogi. Niso zamogli zadosti jasno odvrniti od aliranih narodov očitani imperialističnega stremjenja. Vse sile mednarodne akcije se morajo izrabiti v interesu miru. Vkljub močnemu odporu morajo vlade ententnih držav, čim nekoliko potilne grom topov, izpregovoriti besede prenišljenosti. Potreba takih besed postaja vedno nujnejša. Ne bojimo se izjaviti, da vse naše javno mnenje soglašuje z Wilsonovim mirovnim in vojnim programom.

= Rusija in Japonska. Izvršilni glavni odbor sibirski protestuje proti izkrcanju japonskih čet v Vladivostoku, ki nikakor ni opravičeno vsled malo pomembnih dogodkov, ki se vedno in povsod lahko pripete. Delavci in kmeti sibirski bodo vsak poskus japonskih imperialistov, da si prisvoje del Sibirije, krepko zavrnili. Protirevolucija se bo z vsemi sredstvi združila. Za celo Sibirijo se je razglasilo obsedno stanje, revolucionarne oblasti pa so dobile ukaz, da vse potrebno ukremejo v obrambo Sibirije pred japonskim imperializmom.

Dnevne beležke.

= Zopetna otvoritev poštne uradov Ljubljana 3 in 6. S 1. majem 1918 se zopet odpreta razredna poštna urada Ljubljana 3 in Ljubljana 6 v službenem obsegu, ki sta ga imela pred začasno zatvoritvijo. Uradne ure imenovanih uradov se določijo ob delavnikih od 8. zjutraj do 12. opoldne in od 2. popoldne do 6. zvečer; ob nedeljah od 9. predpoldne do 11. predpoldne in ob praznikih od 8. zjutraj do 11. predpoldne z omejitvijo blagajniške službe od 9. predpoldne do 11. predpoldne.

= Zaupni sestanek »Kmečke stranke«. V deželnem dvorcu se je vršil predčerašnjim zaupni sestanek pristavev »Kmečke stranke«. Deželni glavar je z osebnimi pismi vabil na sestanek. Med udeležniki sestanka je bilo 143 duhovnikov in menda te 22 laikov. Govorili so dr. Šusteršič, dr. Lampe, dr. Pegan in dekan Arko iz Idrije. Sklenili so končno, da začno izdajati lasten dnevnik, a »Resnica« bo izhajala še nadalje kot tednik.

= Bleški grad. Obsirno veleposstvo, graščino Bled z jezerom, ki je vršil predčerašnjim zaupni sestanek pristavev »Kmečke stranke«. Deželni glavar je z osebnimi pismi vabil na sestanek. Med udeležniki sestanka je bilo 143 duhovnikov in menda te 22 laikov. Govorili so dr. Šusteršič, dr. Lampe, dr. Pegan in dekan Arko iz Idrije. Sklenili so končno, da začno izdajati lasten dnevnik, a »Resnica« bo izhajala še nadalje kot tednik.

= Kako se izplačujejo begunske podpore. Več beguncev se pritožuje proti okr. glavarstvu v Postojni, da zelo neredno izplačuje begunske podpore. Nekateri begunci morajo čakati dva, do tri mesece na podporo. Ali misli e. kr. okr. glavarstvo, da so begunci res tako založeni z denarjem, da lahko čakajo na podporo, dokler se poljubi e. kr. glavarstvu? Prosim bi, da naj se podpora redno vsak mesec izplačuje.

= Velika nesreča v Oseku na Goriškem. Vojak Janez Rožič iz Oseka št. 24 je prišel na dopust ter je bil pri svoji mačehi v Oseku št. 2. Dobil je nabite šrapnelske granate, katere je razstreljeval v potoku blizu hiše. Ker ni mogel odpreti ene granate, jo je prinesel na dvorišče ter jo tolkel s sekuro, hoteč jo odpreti. Okoli njega so stali otroci ter ga opazovali. Nankrat se granata razpoči in vse dvorišče je bilo polno dima. Ne daleč proč je snažil gospodar kravo, katera je bila od enega izstrelka zadeta skozi vrat ter se je mrtva zgrudila na tla. Gospodar sam je bil lahko zadet v hrbet. Ko se dim razprši, vidi vojaka mrtvega ležati na obrazu, vsega in krvi, zraven njega je bila tudi mrtva sedemletna Leopoldina Mladovan in enajstletni Alojzij Mervič močno ranjen na obrazu in životu. Drugi otroci so bili več ali manj ranjeni ter so jih odpeljali v goriško bolnico. — Danzadnem se sliši streljanje po vipavski dolini, raditega naj bi pristojne oblasti odpra-

roizpovedi katoličanstva. Konkretna oblika socializma je dana v programu socialne demokracije. Demokracija pa nikakor ni ne bistvo ne cilj socializma, boj proletarijata za demokracijo je sredstvo polastiti se državne oblasti.

Ločiti je toraj meščansko demokracijo moderne razredne države od socialne demokracije socialistične državne tvorbe. Le ta je polna ljudovlada, prva ne more biti drugo nego kompromis diferenciranih stanov. Pri tem je delavska stranka, kakor krščansko-socialna ali narodna-socialna, le reprezentant delavstva kot stanu, kakor ima stan obrtništva, prostih poklicov in drugih lahko svojo politično ali gospodarsko organizacijo, predvsem v varstvo stanovskih interesov z bližnjim političnim ciljem: zmagovati pri volitvah.

Meščanska demokracija je mogoča le kot moment ravnotežja. Nasprotujoče si koristi posameznih stanov morajo se preminjati od časa do časa v delno demokracijo, t. i., vlado posameznih ali z enakimi interesi združenih stanov. Moment ravnotežja dan je le v redkih slučajih, ko skupna mogočna ideja prošine vse stanove. Take trenutke živi sedaj slovensko ljudstvo, ko

vprič prošinja narodna ideja gospoda in kmeta, ko se mu kaže rešilna ideja izpod ptujega gospodarstva, lastnega vstajenja. Ako bi bila socialdemokratska stranka zgolj stanovska, ki ima varovati zgolj interese delavcev, bi gotovo bila tudi zanjo dana nujnost sodelovanja z meščanskimi strankami, kompromis za skupno pot in taktiko v svrhu zmage narodne ideje. No socialdemokracija po svojem postanku, svojih načelih, svoji taktiki in svojih ciljnih ne more zatajiti bistva radi ideje, ki je nejasno zgolj čustveno izražena in zastopana, ideje, ki bi utegnila v dani nedoločeni obliki obtežaviti pot socialne demokracije, onemogočiti taktiko razrednega boja in bi končno ne pomenila polne svobode naroda ampak zmago meščanskega, imperijalističnega nacionalizma.

Slovenska socialdemokratska stranka vidi radi tega v tem hipnem stremljenju slovenskega meščanstva in kmetištva po demokraciji in narodni suverenosti le za zgodovino in stvorenje naroda kot enota visoko vzgojevalni element — katerega ne sme zavirati, in kojega tudi ne zavira, ampak po moči pospešuje. To izrazila je tudi božična resolucija jasno dovolj.

Videmski Slovenci za zagrebško deklaracijo.

Dunaj, 9. aprila. Jugoslovanskemu klubu je poslalo 50.000 Jugoslovancev iz videmske okolice izjavo, v kateri se zavzemajo za zagrebško deklaracijo in želijo, da bi prišli pod okrilje bodoče jugoslovanske države.

Ljening o ureditvi notranje organizacije.

Moskva, 6. aprila. V prihodnji seji glavnega izvršilnega odseka bo govoril Ljening o potrebi, da se spremene vloge dosedanjih funkcij glavnega izvršilnega odseka, ki naj ne bo le zakomodajen, ampak tudi izvršilen.

Ruski odpor proti japonski.

Petrograd, 8. aprila. Vlada je proglašila vojno stanje v celi Sibiriji in odredila, da morajo sestavljati sibirski sovjeti v največji naglici čete rdeče garde, da se bodo uprle Japoncem.

Moskva, 8. aprila. Župan v Vladivostoku je energično protestiral proti izkrcanju japonskih čet in mornarjev v pomorskem mestu.

Japonci v Vladivostoku.

Tokio, 8. aprila. Izkrcanje japonskih čet v Vladivostoku je bilo neobhodno potrebno. Gotovi elementi so prisilili Japonce, da nastopi aktivno, ker so v Vladivostoku naseljeni Japonci bili cilj ponovnih brutalnih napadov.

Novo armade za Anglijo.

London, 9. aprila. Reuterjev urad poroča iz Wellingtona, da je vlada Nove Zelandije, ustrežajoč pozivu Lloyda Georgea, zahtevala od parlamenta, da se odposljejo znatne pomožne čete na evropsko bojišče. Tudi Kaplandija je obljubila novih južnoafriških čet.

Kritični dnevi na Angleškem.

Rotterdam, 9. aprila. Londonska »Manchester Guardian« poroča, da utegnejo biti otvoritveni govori v spodnji zbornici jako burni. Levo krilo liberalne opozicije namierava ostro pobijati predlog o pridelitvi starejših letnikov v vojaško službovanje. Malo je upanja, da utegne vlada spraviti ta predlog pod streho tekornih petih dni. »Daily News« zahtevajo, da se preuči dogodki, ki so imeli za posledico poraz na Francoskem. »Morning Post« zahteva, da mora vlada odstopiti.

Rotterdam, 9. aprila. Kakor javlja »Nieuwe Rotterdamse Courant« iz Londona, protestirajo vse javne korporacije na Irskem proti uvedbi službene dolžnosti.

Wilsonov govor.

London, 9. aprila. Iz Novega Jorka poročajo: »Sun« pravi k Wilsonovemu govoru: Nepremakljiva odločitev Zedinjenih držav je postala po Wilsonovem govoru tako jasna, da nas celo Nemčija ne more napadno umeti.

Aprovizacija.

Krompir za IV. okraj prejmejo stranke v četrtek, dne 11. t. m. v petek, dne 12. t. m. in v soboto, dne 13. t. m. pri Mühlensnu na Dunajski cesti po tem redu: V četrtek, dne 11. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 110, od 9. do 10. št. 111 do 220, od 10. do 11. št. 221 do 330, popoldne od 2. do 3. št. 331 do 440, od 3. do 4. št. 441 do 550, od 4. do 5. št. 551 do 660. — V petek, dne 12. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 661 do 770, od 9. do 10. št. 771 do 880, od 10. do 11. št. 881 do 990, popoldne od 2. do 3. št. 991 do 1100, od 3. do 4. št. 1101 do 1210, od 4. do 5. št. 1211 do 1320. V soboto, dne 13. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1321 do 1430, od 9. do 10. št. 1431 do 1540, od 10. do 11. št. 1541 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. Kilogram stane 30 vin.

Jajca za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo jajca v četrtek, dne 11. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. S seboj naj prinesejo rodbinske izkaznice. Dobe lahko do 10 jajc na osebo. Jajce stane 70 vinarjev. Prodaja se vrši od 8. do 11. dopoldne in popoldne od 2. do 5. Vhod skozi glavna vrata.

Meso na rumene izkaznice C št. 1301 do konca dobe stranke po normalnih cenah v četrtek, dne 11. aprila popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1301 do 1458, od pol 2. do 2. št. 1459 do 1616, od 2. do pol 3. št. 1617 do 1774, od pol 3. do 3. št. 1775 do 1932, od 3. do pol 4. št. 1933 do 2090, od pol 4. do 4. št. 2091 do 2248, od 4. do pol 5. št. 2249 do 2406, od pol 5. do 5. št. 2407 do 2564,

od 5. do pol 6. št. 2565 do 2722, od pol 6. do 6. št. 2723 do konca.

Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200 dobe stranke po znižanih cenah v četrtek, dne 11. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeni je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1 do 120, od pol 2. do 2. št. 121 do 240, od 2. do pol 3. št. 241 do 360, od pol 3. do 3. št. 361 do 480, od 3. do pol 4. št. 481 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 720, od 4. do pol 5. št. 721 do 840, od pol 5. do 5. št. 841 do 960, od 5. do pol 6. št. 961 do 1080, od pol 6. do 6. št. 1081 do 1200.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 12. t. m. od 8. do 1. ure popoldne. — Izdajale se bodo izkaznice za kruh in kavo.

Člani vojne zveze dobe tudi izkaznice za kavo.

Jajca za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo jajca v petek, dne 12. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. S seboj naj prinesejo rodbinske izkaznice. Dobe lahko do 10 jajc na osebo. Jajce stane 70 vinarjev. Prodaja se vrši od 8. do 11. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. Vhod skozi glavna vrata.

Razno.

* Žrtve dela. V Nemčiji je bilo leta 1917. po uradni statistiki v tovarnah 9951 delavcev ubitih in 103.184 delavcev za trajno pohabljenih.

* Z Ogrskega ne sme niti mleko čez mejo. »Pravo Lidu« piše: »Naš sodružki list »Slovácko«, ki izhaja v Hodoninu, konstatira, da ogrske obmejne straže zabranjujejo sedaj ljudem z moravskega Slovaškega tudi mleko prenašati čez mejo. To je bilo vsaj do sedaj dovoljeno. Zdi se, da si Madjari prizadevajo, nas izstradati.

* Vleli so velikega zločinca Rudolfa Königa. Na Dunaju je bil nevarni vlomilec Rudolf König obsojen na smrt, pa je pobegnul. Razpisana je bila nagrada 1000 K kdor ga zasledí. Dne 5. t. m. se je policiji posrečilo, da so ga zasačili. Bil je član nevarne tatinske in vlomilske družbe.

* Velika sleparstva dunajskega trgovca. Pred dunajsko poroto je bil bivši trgovec Emil Stiasny radi sleparstva obsojen na štiri leta težke ječe.

— Francoski agenti in alzaške žene. »Berner Tageblatt« poroča, da obiskujejo francoski agentje alzaške žene, ki imajo svoje može v francoskem ujetništvu, ter jim ponujajo brezplačno potovanje k svojim možem na Francosko. Sredstva za potovanje jim daje rade volje na razpolago francoski konzulat v Bernu, ob pogoju, da podpišejo listino, kjer se zavežejo, da bodo postale Francozinje in da bodo pri morebitnem ljudskem glasovanju (plebiscitu) glasovale za Francijo.

* Vlom v hranilnico. V Zeraviču so vlomili te dni v ondotno hranilnico. Ukradenih je bilo: 5572 kron gotovine, potem od četrtega vojnega posojila dva kosa po 5000 K in deset kosov po 10.000 K, od sedmega posojila en kos po 10.000 K, od drugega en kos po 10.000 K, od tretjega en kos po 10.000 K, od petega en kos po 20.000 K in dva po 10.000 K. Nominalna vrednost vojnega posojila znaša 162.000 K.

* Odkar imamo srednjeevropski čas, je sedaj minulo petindvajset let. Poprej smo imeli krajevni čas, sedaj imamo enotni čas, zlasti za notranjo železniško službo. Zedinili so se, da se železniška ura ravna po glavnem mestu dežele, ali kakor se je v Avstriji, zahodno od Krakova praški čas, vzhodno od Krakova budimpeštanski čas sprejel za vozne ređe. Da bi se odpomoglo vsem tem oviram, se je leta 1883 na neki konferenci v Rimu sprejel svetovni čas s 24 časovnimi črtami, ki se razlikujejo po eno sekundo druga od druge.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Za trajno delo iščemo
-kamnolomce in kamnoseke.-
Gersheimova tov. marmorja,
Gummern (Koroško).

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku

reg. zadr. z om. jamstvom.

Prodaja specerijskega blaga,
blaga za obleke, storjenih oblek za otroke,
nogavic, čevljev,
srajc i. t. d. po najnižji ceni.

Zadruga toči v svoji gostilni pristna vina.

Člani kupujejo vse svoje potrebščine v lastnem podjetju.

Član lahko postane vsakdo. Delež znaša le 40 kron.

Občno konsumno društvo

v Zagorju ob S.
reg. zadr. z om. por.

Zadruga je najboljšo aprovizacijsko mesto, ki preskrbuje z vsemi potrebščinami svoje članke po na najugodnejših cenah.

Član konsumnega društva lahko postane vsakdo.

Vstopnina in delež sta razmeroma majhna.

Delež se lahko odplačuje v rokih.

Kavarna „UNIONE“

TRST

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih. Snajališče sodrugov vseh narodov.

Splošno kreditno društvo

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vrednostne listine (efekti), predujmi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.